

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 59/2016-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. februára 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED]

[REDACTED], [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED], a [REDACTED]

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátom

[REDACTED], Advokátska kancelária, [REDACTED]

[REDACTED], vo veci namietaného porušenia čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 2 Tos 10/2015 z 26. februára 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

Odôvodnenie:

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. mája 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] (spolu ďalej len „sťažovatelia“) vo veci namietaného porušenia ich práv čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 Tos 10/2015 z 26. februára 2015 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie krajského súdu“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že Okresný súd Žiar nad Hronom (ďalej len „okresný súd“) svojím uznesením sp. zn. 3 T 27/2014 z 23. januára 2015 na podklade podanej žiadosti sťažovateľov o prepustenie z väzby rozhodol o zmene dôvodov ich väzby len podľa § 71 ods. 1 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) a zároveň ich zamietol. Krajský súd uznesením sp. zn. 2 Tos 10/2015 z 26. februára 2015 sťažovateľmi podané sťažnosti zamietol. V ostatnom podali sťažovatelia sťažnosť ústavnému súdu.

3. Sťažovatelia v podanej sťažnosti argumentovali, tým že *„V danom prípade Okresný súd Žiar nad Hronom rozhodol o žiadosti o prepustenie z väzby už na neverejnom zasadnutí dňa 23. 01. 2015 a doručil uznesenie s odôvodnením dňa 03. 02. 2015. Po zamietnutí žiadosti o prepustenie obžalovaných na slobodu došlo k zahláseniu sťažností už na neverejnom zasadnutí, ktoré boli následne doplnené a odôvodnené. Následne na to Krajský súd nerozhodol o podanej sťažnosti proti rozhodnutiu o žiadosti obžalovaných o prepustenie z väzby urýchlene a bezodkladne, a tým došlo k porušeniu základného práva obžalovaných podľa čl. 17 ods. 2 a ods. 5 Ústavy SR a čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Lehotu, v ktorej Krajský súd rozhodoval nemožno považovať za urýchlené konanie s poukazom na absolútnu prioritu rýchlosti rozhodovania o väzbe. V danom prípade Okresný súd Žiar nad Hronom, rozhodol na neverejnom*

zasadnutí dňa 23. 01. 2015, voči ktorému zahlásili obhajcovia sťažnosť ku ktorej sa pridali aj obžalovaní. Okresný súd Žiar nad Hronom disponoval oboma doplnenými sťažnosťami už dňa 02. 02. 2015. Krajský súd Banská Bystrica v danom prípade rozhodoval o podanej sťažnosti na neverejnom zasadnutí až dňa 26. 02. 2015. Uznesenie Krajského súdu Banská Bystrica bolo doručené Okresnému súdu Žiar nad Hronom dňa 06. 03. 2015. Následne na to sme obdržali od Okresného súdu rozhodnutie o zamietnutí sťažnosti až dňa 16. 03. 2015. V danom prípade prebiehal celý proces rozhodovania o sťažnosti, od uznesenia Okresného súdu Žiar až po jeho doručenie obhajobe a obžalovaným neprimerane dlho. Pričom na deň 27. 02. 2015 bolo vytyčené hlavné pojednávanie na Okresnom Súde Žiar nad Hronom, pod sp. zn. 3T/27/2014, ktoré z dôvodu rozhodovania o podanej sťažnosti bolo odročené na termín 08. 04. 2015. Týmto konaním Okresný a Krajský súd znemožnili sťažovateľom periodickú kontrolu dôvodnosti pozbavenia osobnej slobody a došlo k predĺženiu a odročeniu hlavného pojednávania. Týmto postupom Krajského a Okresného súdu došlo k predĺženiu nielen rozhodovania o väzbe ale aj celého súdneho konania. Už samotné takéto zistenie je postačujúce na prijatie záveru o zdlhavosti postupu Okresného a Krajského súdu v rámci konania o sťažnosti žiadateľov o prepustenie z väzby na slobodu.“.

4. Na základe uvedeného sťažovateľa navrhli, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s právom na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti pozbavenia slobody podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tos/10/2015 zo dňa 26. 02. 2015 porušené bolo.

Krajský súd Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tos/10/2015 zo dňa 26. 02. 2015 porušil základné právo na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a základné právo na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti pozbavenia slobody podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Uznesenie Krajského súdu Banská Bystrica 2Tos/10/2015 zo dňa 26. 02. 2015 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.

Ústavný súd sťažovateľom priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 10 000,- Euro sťažovateľovi [REDAKOVANÉ], 10 000,- Euro sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] a 10 000,- Euro [REDAKOVANÉ], ktoré im je Krajský súd Banská Bystrica povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Ústavný súd sťažovateľom priznáva náhradu trov konania - právneho zastúpenia...“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na ktorých prerokovanie ústavný súd nemá právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné sťažnosti, alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Rovnako môže ústavný súd odmietnuť sťažnosť aj vtedy, ak je zjavne neopodstatnená.

7. Podľa čl. 17 ods. 1 a 2 ústavy osobná sloboda sa zaručuje. Nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu. Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd

urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

8. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyplýva, že väzba má mať striktne obmedzené trvanie, a preto má byť zaručená možnosť jej kontroly v krátkych intervaloch. V texte čl. 5 ods. 4 dohovoru použitý anglický výraz „speedily“ a francúzsky výraz „a bref délai“ (v slovenskom preklade „urýchlene“) jasne indikuje, čo musí byť v danom prípade hlavným predmetom záujmu. Aké časové obdobia budú akceptovateľné a aké nie, bude zrejme závisieť od konkrétnych okolností (Barfuss z roku 2000, bod 65, Bezichieri z roku 1989, A-164, bod 21, Sanchez – Reisse z roku 1986, A-107, bod 55, Neumeister z roku 1968, A-8, bod 24, Wemhoff z roku 1968, bod 10). Podstatnými sú predovšetkým: pretrvávajúce dôvodné podozrenie, že osoba pozbavená osobnej slobody spáchala trestný čin, významné a dostatočné dôvody pre toto pozbavenie a osobitná starostlivosť (urýchlenie) príslušných orgánov pri vedení konania proti nej (pozri napr. rozsudky ESLP vo veciach Neumeister v. Rakúsko z 27. 6. 1968, strana 37, body 4 - 5; Ringeisen v. Rakúsko zo 16. 7. 1971, bod 104; Letelier v. Francúzsko z 26. 6. 1991, bod 35; Kemmache v. Francúzsko z 27. 11. 1991, bod 45; Punzelt v. Česká republika z 25. 4. 2000, bod 73, Český v. Česká republika zo 6. 6. 2000, body 74 - 76).

9. V zmysle judikatúry ESLP ak sa o zákonnosti väzby rozhoduje na viacerých stupňoch, štát musí v zásade poskytnúť oprávnenej osobe rovnaké záruky v opravnom konaní ako v konaní na prvom stupni (Navarra v. Francúzsko rozsudok z 23. 11. 1993, bod 28).

10. Ústavný súd v rozhodnutiach, v ktorých sa zaoberal požiadavkou urýchleného rozhodnutia o zákonnosti väzby v zmysle čl. 5 ods. 4 dohovoru a čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, uviedol, že jednotlivé lehoty sa z hľadiska požiadaviek neodkladnosti alebo urýchlenosti posudzujú podľa všetkých okolností prípadu. V zásade však požiadavke neodkladnosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby v zmysle čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, resp. čl. 5 ods. 4 dohovoru nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke

preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne (III. ÚS 199/05).

11. Podľa § 2 ods. 6 Trestného poriadku ak tento zákon neustanovuje inak, orgány činné v trestnom konaní a súdy konajú z úradnej povinnosti. Väzobné veci sú povinné vybavovať prednostne a urýchlene.

III.

12. Z obsahu spisu okresného súdu sp. zn. 3 T 27/2014 ústavný súd zistil tento sled úkonov okresného súdu a krajského súdu pri rozhodovaní o žiadosti sťažovateľov o prepustenie z väzby z 23. januára 2015:

- 23. januára 2015 sa na okresnom súde uskutočnilo hlavné pojednávanie v trestnej veci vedenej pod sp. zn. 3 T 27/2014, na ktorom [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] podali žiadosti o prepustenie z väzby,

- 23. januára 2015 sa na okresnom súde uskutočnilo neverejné zasadnutie, na ktorom bolo rozhodnuté o zamietnutí žiadosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] o prepustenie z väzby, ďalej bolo rozhodnuté o zmene dôvodov väzby a o nenahradení väzby peňažnou zárukou ani dohľadom probačného a mediačného úradníka,

- uznesenie okresného súdu č. k. 3 T 27/2014-166530 z 23. januára 2015 bolo doručené sťažovateľom zhodne 3. februára 2015 a toho istého dňa aj obhajcom [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ],

- 29. januára 2015 bolo okresnému súde faxom doručené písomné odôvodnenie podanej sťažnosti z Advokátskej kancelárie [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ],

- 30. januára 2015 bolo okresnému súde doručené písomné odôvodnenie podanej sťažnosti z Advokátskej kancelárie [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ],

- 2. februára 2015 bol spisový materiál predložený krajskému súde na rozhodnutie o podaných sťažnostiach,

- 2. februára 2015 bolo okresnému súdu doručené písomné doplnenie podanej sťažnosti advokátom [REDACTED],

- 26. februára 2015 rozhodol krajský súd na neverejnom zasadnutí o zamietnutí podaných sťažností sťažovateľov proti uzneseniu okresného súdu č. k. 3 T 27/2014-166530 z 23. januára 2015,

- 6. marca 2015 bol spisový materiál vrátený z krajského súdu na okresný súd,

- uznesenie krajského súdu č. k. 2 Tos 10/2015-1706 z 26. februára 2015 bolo 13. marca 2015 doručené obžalovaným a 16. marca 2015 obhajcom [REDACTED] a [REDACTED].

IV.

13. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (I. ÚS 66/98). Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03). Za iné dôvody zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti treba nesporne považovať aj konkrétne okolnosti prípadu, predovšetkým intenzitu pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní dotknutého orgánu verejnej moci a ich ústavnoprávny rozmer vrátane miery, ktorou sťažovateľ priamo alebo nepriamo k pochybeniam či nedostatkom vytýkaným z jeho strany dotknutému orgánu verejnej moci svojím konaním prispel, a ich únosnosť z hľadiska požiadaviek na ochranu práva, ktorého porušenie sa namieta (IV. ÚS 62/08).

14. Z uvedeného prehľadu úkonov vyplýva, že 2. februára 2015 bol spisový materiál predložený krajskému súdu na rozhodnutie o podaných sťažnostiach aj sťažovateľov, ktorý o nich rozhodol 26. februára 2015, pričom 6. marca 2015 bol spisový materiál

postúpený/vrátený z krajského súdu na okresný súd. Z uvedeného je zrejmé, že krajský súd, ktorý sťažovatelia označili v petite podanej sťažnosti za porušovateľa svojich práv, rozhodoval o ich podanej sťažnosti (od momentu doručenia spisu na krajský súd až do momentu doručenia spisu na okresný súd, pozn.) 34 dní, túto lehotu je možné z ústavnoprávneho hľadiska považovať za udržateľnú (pozri bod 8). Z uvedených dôvodov bola preto sťažnosť sťažovateľov podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietnutá pre jej zjavnú neopodstatnenosť. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ostatnými požiadavkami sťažovateľov uplatnenými v podanej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. februára 2016